la cantàrida

Nedar-te la pell

Pau Castanyer i Fe

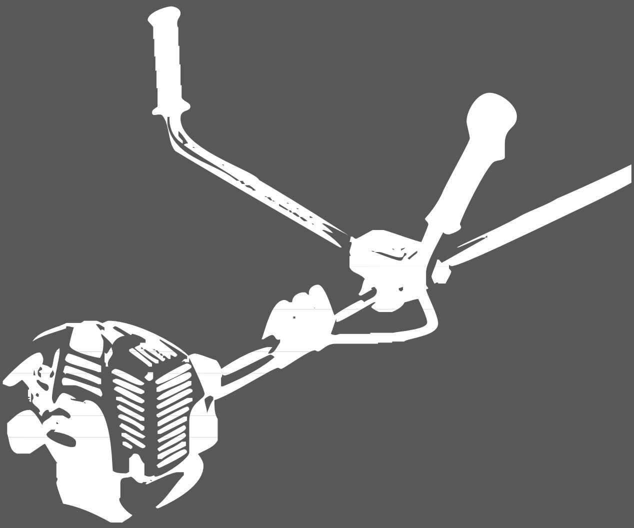

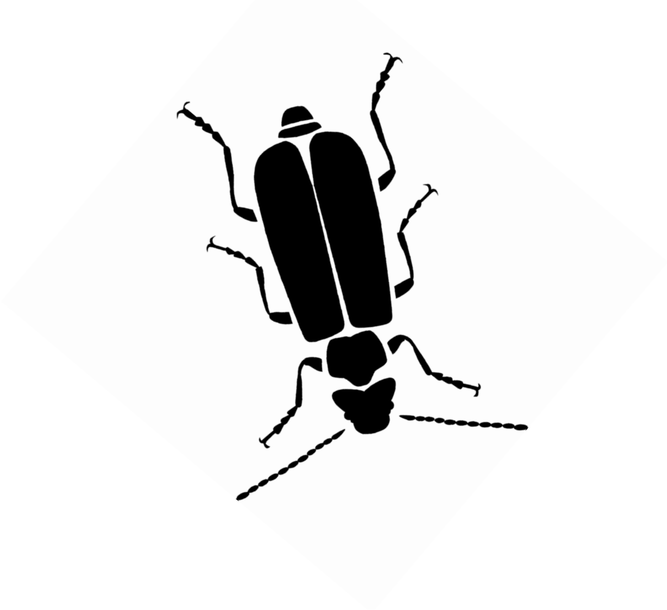

Nedar-te la pell

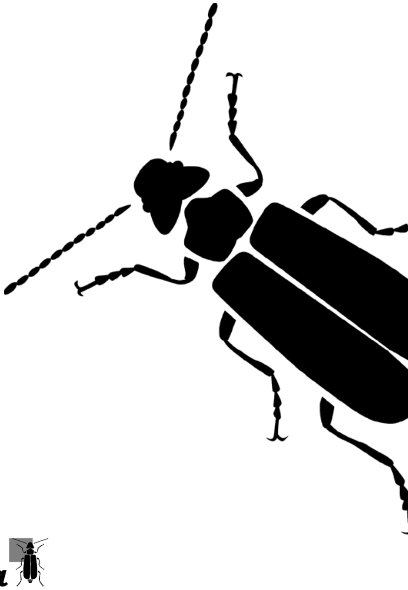

2

la cantàrida

Nedar-te la pell

Pau Castanyer

EDICIONS
DOCUMENTA BALEAR

2008

Nedar-te la pell

Poemes de Pau Castanyer

Proemi d'Àngel Igelmo

Pròleg de Joan Perelló

Amb la col·laboració de Tonina Matamalas amb dues il·lustracions

i de Pere Reus Viver amb un disseny.

La primera edició d'aquest poemari va ser l'any 2008, a la col·lecció "La Cantàrida",

amb disseny de Miquel Albertí, dins el marc d'Edicions Documenta Balear)

Aquesta revisió de l'arxiu digital és de setembre de 2026.

Aquesta obra està sota llicència Creative Commons (CC BY - NC - SA), que permet a altres barrejar, a justar i construir (fer el que vulguis) a partir d'aquest treball, a condició que sigui per a finanilitats no comercials, que es faci reconeixement a l'autoria d'on prové i que les seves noves creacions estiguin sota aquest mateix tipus de llicència amb els mateixos termes.

PROEMI

D'entre un parell mallorquí de necessitats humanes el fenomen de les migracions és, possiblement, un dels que conforma d'una manera més veraç i subtil l'agitació d'anar vivint.

Molts han estat els dogmes construïts sobre les passes de tan sols uns pocs d'entre els milions i milions que ha vist passar la terra, passes que unes vegades s'han malbaratat per armes o que en altres han caigut a l'oblit de la dilatada memòria popular. I bastin uns quants exemples per deixar-hi constància del fet: per una banda, fa uns anys es pensava que per a la seva migració el Petit Príncep aprofità una volada d'ocells salvatges. Maig del 68. Per altra, és ben coneguda la migració de Moisès fins al mont Sinaí i les taules que d'allà s'endugué. Les Croades. Finalment, aquelles bestials migracions dels Homo Sapiens entre fam, fred i por dirigint-se cap a latituds mai poblades. La Humanitat.

Les migracions, avui dia sepultades baix el pseudònim de vacances en el nostre món ric, segueixen essent per a molts el foc que purifica l'ànima, i ja siguin les llastimoses escapades enfora de guerres i infàmies, o les d'aquells que la inicien per intuïció o ambició, en forma de petit-gran bot com de Mallorca a Barcelona o amb un gran-petit bot com de ciutat a muntanya.

* * *

Ja assegut i recuperat de tal caminada, hom pot gaudir de perseguir el fum del cigarret mentre es meravella amb el rock francès de certs records sempre naixents. I així, entre somriure i somriure dedicat a una i altra persona, anar-se adonant que sentiments i paraules de mar enllà apareixen per repetir-se tant en moments d'aquí a la vora com en exemples descrits en molts altres naufragis. I així, entre somriure i mig somriure, anar endevinant un no sé què d'inconclusivitat eterna que a l'hora de sospesar-la amb la imatge que encara no existeix –imatge que serà llum i/o forat–, l'instint només pot fer que disfressar-se de verb per no perdre peu davant l'esglaiadora promptitud del misteri. Arribats a aquest punt, entre mig somriures i molt de fum, serà temps que arribin les paraules, però no pensem pas que el moviment serà lineal, doncs fins i tot hi ha certes formigues que tenen la temperatura com a eix concurrent. Començats, ara per allà, uns colors d'extrema dificultat indicaran que aquells ja han arribat, s'hauran d'escoltar amb atenció i a ser possible respondre amb amabilitat, i com inútil consell a donar, dir que la bellesa és talment una gota d'aigua, i que per reflex el silenci també expulsarà del paradís al verb. Sorprès, et commouràs per aquelles converses migratòries en detriment de la falsa rutina del benestar sedentari, arribarà el moviment, t'apartaràs, i fluint amb la força dels inicis la inèrcia et portarà al centre mateix del misteri, la teva més gran ambició existencial, des d'on representaràs la teva escena ja allunyat de tota recerca.

* * *

És ben cert que rescatar la simplicitat d'entre una muntanya d'elaboracions esquizofrèniques és una feina que s'ha de lloar –i en això estam—, i que la bellesa que d'aquesta insignificança se'n deriva és d'una ambigüitat tan extremament desconcertant que amb prou feines s'arriba a endevinar l'on o el perquè de la lluentor.

Una vegada es digué: "la bellesa serà comestible o no serà". I res més a prop de la realitat antropocèntrica en què vivim que aquesta sort de bellesa comestible, tan necessitada de màscares i artificis fetorosos.

Gràcies a algun déu aquí sols ens aproparem a la mar. Nedades de pell que en Pau Castanyer Fe (per fi!) ha creat, perquè els qui contemplem amb amor la seva insignificança formal se'ns expandeixi la intuïció del misteri que segons quins vespres i sense saber perquè no ens deixa dormir.

I així serà com una gota d'aigua amb la seva perfecta aerodinàmica se'ns aparegui com un preciós metall transparent que en refractar la llum d'un matí de gavines rialleres dibuixi el penya-segat del vespre que faci de la boira un vent silenciós on l'ombra que surt de la xemeneia del tren precipiti com música arenosa que sols fa olor a sal de ciutat trepitjada per una enorme Tramuntana.

Essències, la natura de l'amor d'en Pau, migrador.

Àngel Igelmo Segura
Barcelona, 22 de febrer de l'any 2005

PRÒLEG

Hi ha poetes que tenen la taca d'un hemisferi a la punta dels dits, neden per la pell i es diverteixen assenyalant estrelles, de nit per Barcelona o a Palma, aquestes nits humides que conviden a caminar pels carrerons estrets, no gaire comercials, on les siluetes dels homes i les dones dibuixen una ombra d'inquietud. Són carrers que acaben amb un gest de tristesa. Hi ha personatges d'aquests indrets que somien sota un capell, a qui els hi agrada perdre la mirada darrere uns vidres entelats per on regalimen distrets uns versos. La poesia a vegades és un cafè bar ombrívol, de taules petites, raconeres amb flors musties i fesomies femenines inquietants, volubles i suggestives. Qui no s'ha topat mai amb Jeanne Duval, la venus negra de Baudelaire? La poesia és saber somiar, saber confondre l'instint amb l'emoció, i donar-li forma literària. Un carregament de roses místiques dins el teu solc, diu En Pau. Potser i jo hauria emprat l'expressió dins el teu buc. Són matisos falsos, com discutir sobre literatura. Tant se val. La poesia és gosar mirar cap a l'infinit, valents i atordits, com qui contempla un cràter des de la distància mínima de seguretat. La poesia és arriscar-se, guaitar als volcans i pujar a l'espai dels funàmbuls i amb el gest d'una paraula adequada trempar els sentiments. L'infinit s'assembla als ulls del silenci i el destí final de la poesia és precisament el silenci o, com a mínim, saber interpretar una pausa. La poesia mai resol dubtes, només mira i calla. La poesia és com una nostàl-

gia que calla i plora, una mica a la deriva, com qui traça una ratlla i alena l'alba ajaguda al trespol de la humitat. Escriure poesia és mirar cap a l'infinit, gaudir del tacte d'una façana vella, d'un topònim oblidat, escriure als vidres entelats amb un dialecte en desús. L'infinit és un silenci immens, hermètic. Els poetes ho tenim clar i no passam gaire pena, perquè sabem obviar la fama i el glamour. No de bades les estrelles que no suren pel firmament ens obvien i nosaltres només les desitjam de passada. Els trens dels poetes travessen festivals de boira i en tenen prou en saber que la boira alena fredament com la dificultat de sobreviure. Els qui no són poetes, amb tot el dret del món, no posen cap emperò en trepitjar la calitja falsa de l'autoestima. Per tot això mateix pot semblar que no he escrit un pròleg als poemes d'En Pau Castanyer, sinó que m'he permès transgredir el silenci de la meva lectura. A mi també em rodolen pedres per l'esquena i faig olor de mar.

Joan Perelló

al meu padrí, Bartomeu Castanyer

a Bebelgidit

PREFACI

Què hi ha dins les ombres?

I

De la ciutat al silenci...

Sents el fred
i no veus la Lluna.
Ets al carrer.

Només falta
reinventar-se la nostàlgia.

Palma, dia de Nadal de 2004.

L'horabaixa arriba ràpid.

Llumets de Nadal.

Barcelona, desembre de 2004.

El carrer acaba
amb un gest de tristesa.
És prest.
Les gavines xiulen sol naixent.

Barcelona, dia 27 de març de 2004.

Ha tremolat el món.
M'han fallat les cames.

Barcelona, 27 de maig de 2004.

Transcorres.

Et veus les marques de la pell
i vols tornar enrera.

Barcelona, 5 d'octubre de 2004.

Transpires la nit a poc a poc.

L'espurna del cigarret
t'indica el silenci.

Barcelona, 21 de setembre de 2004.

Tenc la taca d'un hemisferi
a la punta dels dits.

Me divertesc assenyalant estrelles.

Barcelona, 21 de març de 2004.

Aquest banc d’estudiants
és un paisatge d’estrelles
compromeses amb la seva mort:

supernoves en potència.

Barcelona, 26 de maig de 2004.

El tren travessa
festival de boira.

Lletania.

Tàrrega, 12 de setembre de 2004.

Tens una horitzontal de gel al front,
el tren segueix
i te vomit amor.

Cap somriure.

Barcelona, 6 de febrer de 2004.

La parella mira cap a cases.

El nin mira passar el tren.

Girona, 19 de setembre de 2004.

Fa un dia fosc.
Deixa gent a l’andana
el tren quan se’n va.

Barcelona, 9 de novembre de 2005.

Una nina me somriu,
me mira, m'analitza
i me fa somriure.

Darrera ella una al·lota s'avergonyeix
quan creuam els ulls.

Barcelona, 21 de novembre de 2004.

Una al·lota passeja un ram de flors:

li pengen unes cintes grogues
que ballen la rapidesa
de la seva felicitat.

Barcelona, maig de 2004.

Aquella dona de llavis vermells
em despista el fred de les orelles
i em deixa,
com qui no vol la cosa,
un assaig de calor
davallant-me a l'estómac.

Barcelona, desembre de 2004.

Estic en els passadissos d'aire
dels teus llavis.

Vent i sucre.

Barcelona, 15 de setembre de 2004.

Te bes en el vers
i el revers
de la mà.

Estàs banyada de poesia.

Barcelona, juny de 2005.

A en Miquel Simonet "Piru"

Passes els dits per les cordes
com qui espipelleja una pell calenta.

Guitarra de tardor.

Barcelona, 24 de setembre de 2004.

Tens una ombra
estancada al coll.

Veus passar la llum
i sospires.

Barcelona, 24 de setembre de 2004.

Mires des de la finestra
com passa el temps.
I acaba passant.

Barcelona, 7 de setembre de 2004.

Brugges.

A cada canal
hi tens la vermellor
del fred que s'espassa.

Brugges (Bélgica) 23 de febrer de 2003.

Un home mira
acabar aquest estiu.

Cerca silenci.

Barcelona, 1 de setembre de 2004.

Encens el cigarret
i, com si volgués ser paraula,
el fum t'assenyala els ulls.

On hi tens el silenci.

Barcelona, 15 de desembre de 2004.

II

De la muntanya a la mar

He decidit assimilar el silenci
per ventar-te amb les fulles platejades
l'horitzó dels ulls.

Les estrelles blanques.

Sóller, 18 de juliol de 2004.

He vist una olivera cremant-se dins el seu propi oli.
Tenc els anys foradant la terra.

Arrels.

Barcelona, 5 de desembre de 2004.

Aterra una fulla sobre la taula.

Agraesc l’aire
amb la boca plena d’arrels.

Barcelona, 15 de desembre de 2004.

He sobrevolat el jardí.

Encara conserv
una ploma de gessamí
dins la boca.

Son Bessó, 7 d'agost de 2004.

1

Aquesta nit té conreus de llum.

Puc veure la teva pell adormida
i sentir com bategues
entre els llençols.
Puc agafar el fred dels teus peus
i dur-lo damunt la Lluna.

2

Aquesta nit té conreus de llum.

Me deix sembrar la son.
Esper.

Cada dematí germina nova flor.

Son Bessó, 23 d'agost de 2004.

Del vespre:

un carregament de roses místiques
dins el teu solc.

Son Bessó, 3 d'agost de 2004.

Tenc davant la vall de Sóller,
veig la meva boca en el retrovisor
i me deman si encara sabré besar.

Sóller, abril de 2004.

He vist la Lluna sortir
d’entre una placenta de núvols blancs.

Ara ja sóc fill d’aquest moment.

Barcelona, juny de 2004.

Tardor, plou molt fort
i no trob les paraules
per fer un haikú.

Barcelona, 9 de novembre de 2005.

El cel té torrentades d'aire fred.

Cants d'aigua i núvols de pluja.

Son Bessó, 5 de gener de 2005.

Veig el puig del Teix emblanquinat.

Aquí , damunt la carretera,
els plàstics i la ferralla
desitgen ser neu.

Palma, 27 de desembre de 2004.

Hi ha un moment daurat
en aquesta nit d’hivern.

Quart creixent.

Barcelona, febrer de 2005.

Palpites.

Pigues de cigales
damunt les pells
que no se deixen estimar.

Palma, 15 d'agost de 2004.

Horabaixa d'ombres.

Sona un piano subtil
a la teva pell d'estiu.

Palma, 15 d'agost de 2004.

Respir.

Un grill canta
i se pon es sol.

Sóller, 11 de juliol de 2004.

Un home s’ha ofegat devora es Trenc.
Mai havia vist un mort.
He sentit mussols i vespre.

Colònia de Sant Jordi, 10 d’agost de 2004.

Vaig estimar-te damunt la frescor de les pedres.
Encara sent com retronen les muntanyes.

Barcelona, 21 de setembre de 2004.

Me redolen pedres per l'esquena.
Sóc una marjada de pensaments.

Cant.

Sóller (Mallorca), juliol de 2004.

Una pedra oscil·la
damunt el precipici.

Canten els ocells.

Sóller, 12 de maig de 2004.

Un gorrió bota
de branca en branca.

Piula.

Barcelona, 13 de setembre de 2004.

Un ocell arrabassa un tros de cel.
Tanca el dia
el seu contorn.

Son Bessó, 16 d'agost de 2004.

Un colom me sobrevola.

La teva veu
i espinada dins la mar.

Barcelona, 6 de setembre de 2004.

A en Toni Ferrando i en Jaume Reus.

M'agradaria tenir
la parsimònia de les roques
quan reben l'aigua de la mar

Cascais (Portugal), 22 de setembre de 2005.

Faig olor a mar.
Desitges la plenitud
i sents rompre una ona.

Cala Tuent, 20 de juliol de 2004.

Platja deserta.
Vull nedar-te la pell
i fer-te la mar.

Colònia de Sant Jordi, agost de 2004.

III

Essències

MEMÒRIA

L'espectacle teatral *Nedar-te la pell*, escrit i construït a partir d'aquests poemes, va suposar el primer projecte de la companyia **Corcada Teatre** i va ser estrenat a l'Institut del Teatre de Barcelona dia 7 de juny de 2006, sota la direcció de Joan Fullana.

M'agradaria recordar i agrair, des d'aquí, a tots els que varen fer possible que el projecte es realitzàs: els músics Pau Belenguer, Tristán López i Toni Vaquer; la ballarina Eulàlia Bergadà; el polifacètic Jaume Reus; l'escenògraf Roger Orra; l'il·luminador Rubén Taltavull; el tècnic de so Rafel Febrer; les dissenyadores de vestuari Aloma Abeyà i Anna Ribera; l'ajudant de direcció Joan Tomàs Martínez, i el director Joan Fullana.

A tots ells moltes gràcies.

Pau Castanyer

Palma, 23 de juny de 2008.